

تحلیلی بر سرگذشت تاریخی زن

(با تأکید بر هویت تاریخی زن مسلمان)

شهین ایروانی

عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

انتشارات دریا

تهران، خیابان دکتر شریعتی، پل رومی، خیابان قیطریه.
نرسیده به بلوار کاوه، شماره ۲۸۰، تلفن: ۲۶۷۰۲۳۳

تحلیلی بر سرگذشت تاریخی زن
(با تأکید بر هویت تاریخی زن مسلمان)

مؤلف: شهین ایروانی • طراحی جلد: مصومه ایروانی

حروفچینی: محمد ملک‌زاده • لیئوگرافی، چاپ و صحافی: نگارش، قم

نوبت چاپ: چاپ اول، بهار ۱۳۸۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه • قیمت: ۱۲۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۷۳۱۴-۱۵-۲ ISBN: 964-7313-15-2

ایروانی، شهین، ۱۳۴۱-

تحلیلی بر سرگذشت تاریخی زن (با تأکید بر هویت تاریخی زن
مسلمان) / شهین ایروانی. -- تهران: دریا، ۱۳۸۴.
۱۳۶ ص.

ISBN : 964-7313-15-2 : ۱۲۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیفا.

کتابنامه: ص. [۱۳۳]-۱۳۶.

۱. زنان -- تاریخ. ۲. زنان -- هویت. ۳. زنان مسلمان -- تاریخ. ۴. زنان

مسلمان -- هویت. الف. عنوان.

۳۰۵/۴۰۹

HQ ۱۱۲۱ / الف ۹ ت ۳

م ۸۴-۴۱۴

کتابخانه ملی ایران

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۹	سه دسته اصلی زنان در حیات تاریخی
۱۳	بررسی وضعیت دسته اول، زنان جوامع بدوی
۱۵	مادر سالاری در تاریخ
۱۹	بررسی وضعیت دسته دوم، زنان متمدن
۲۲	ظهور ادیان توحیدی
۲۷	موقعیت زن غربی در عصر حاضر
۲۸	آنچه زن غربی از دست داده است
۳۵	بررسی وضعیت دسته سوم، زنان مسلمان
۳۸	زن مسلمان در صدر اسلام
۴۱	زن مسلمان پس از رسول خدا (ص)
۴۱	عوامل زمینه ساز انحراف وضعیت زن مسلمان
۴۷	پدیده‌های تاریخی مؤثر بر سرنوشت زن مسلمان
۴۸	(۱) بردگی زن

۵۱	۲) اسارت و هتک حرمت از زن.....
۵۲	۳) روش برخورد و نحوه زندگی حکام و خلفاء و گرایششان به زن بارگی، عیاشی و فساد اخلاق.....
۵۴	۴) ایجاد فضای ناامن اجتماعی به دلیل ترویج فرهنگ فحشاء در جامعه ..
۵۶	۵) پدیده «ازدواج های مصلحتی و حکومتی».....
۵۸	۶) پدیده «حرم سرا».....
۵۹	۷) ناتوانی زن از شرکت در جنگ همپای مرد به واسطه ضعف قوای جسمی.....
۶۲	۸) نقش زن در سیاست.....
۶۷	جمع بندی آثار و نتایج سرنوشت تاریخی زن و عوامل مؤثر در آن.....
۶۷	الف) آثار روانی حوادث تاریخی بر زن.....
۷۱	ب) آثار حوادث تاریخی مربوط به زن، بر مرد.....
۷۲	ج) آثار سیر حیات تاریخی زن، بر اجتماع.....
۸۳	دو چهره متفاوت از زن مسلمان.....
۸۳	زن مسلمان و چهره رشد یافته او.....
۸۷	روش اسلام در پا برجاستن زن مسلمان.....
۹۱	مرحله ای جدید در حیات زن مسلمان.....
۹۲	زمینه های داخلی و آمادگی جوامع مسلمین برای تأثیرپذیری از غرب ..
۹۴	عوامل وارد ساختن تصویر زن غربی در جامعه مسلمین.....
۹۵	آغاز حرکت داخلی در کشورهای مسلمان.....
۱۰۳	شخصیت زن مسلمان در زمان حکومت محمدرضا پهلوی.....
۱۰۷	زن پس از انقلاب اسلامی.....
۱۱۱	نتایج.....
۱۱۳	پی نوشت ها.....
۱۳۱	فهرست منابع.....

به نام خدا

مقدمه

برای تحقیق در هر امر اشرافی نسبی بر تاریخچه آن لازم است و بی تردید گذشته هر موجودی بر کیفیت حضور فعلی اش مؤثر است. ملاحظه یک کتاب قدیمی که کمتر ورق سالم و بلا ندیده در میان اوراقش مشاهده شود، نمایش گذشته پرحادثه اوست و ظاهر کتاب جز محصول آن گذشته نیست. انسان نیز متأثر از تاریخ خویش است؛ هر کس از گذشته خود و خانواده خویش، از تفکرات و طرز تربیت حاکم بر محیط آن و رفتار اعضای خانواده با یکدیگر متأثر است. انسان به همان نسبت از خانواده بزرگش جامعه و از تاریخ نوع بشر نیز متأثر است. شاید اغراق نباشد که هر انسانی در هر زمان مظهر و محصول فعل و انفعالات جوامع و افراد در طول حیات بشریت است. اگر این تأثیر را بساور داشته باشیم، به ضرورت پرداختن به حیات تاریخی زن نیز می توان پی برد. زن نیز مظهر تاریخ و گذشته نوع بشر و به خصوص جنس خویش است. لذا برای دریافت موقعیت فعلی "زن"، لاجرم باید به دریافت صحیحی از موقعیت تاریخی اش و آنچه بر او گذشته رسید.

این مجموعه با هدف یافتن جای پای تاریخ بر چهره امروزی زن تدوین شده است؛ تلاش نویسنده آن بوده که با جستجو در تاریخ از نقل صرف حوادث و رویدادهایی که بر زن گذشته فرا رفته و ضمن شناخت پدیدارهایی که همواره با زندگی این جنس عجین بوده، به تحلیل تبعات و آثار عمیق آنها بر شخصیت وی و نحوه مواجهه مرد و جامعه با او بپردازد تا امکان یافتن پاسخ این سؤال

مهم که سهم تاریخ در ساخت هویت زن امروز به ویژه زن مسلمان چه قدر است، افزایش یابد.

با این هدف، این مجموعه در چند بخش تنظیم شده است؛ ابتدا سرنوشت زنان با توجه به تفاوت‌ها و اشتراک‌ها در حیات تاریخی در سه دسته اصلی مورد بررسی قرار گرفته و شرایط ایشان از گذشته تا حال تحلیل شده است. آنگاه پدیده‌های تاریخی مؤثر بر سرنوشت زنان بحث شده و آثار و پیامدهای چنین پدیده‌های ریشه‌داری که زن تا دوره معاصر با آنها مواجه بوده است، بر زن، مرد و اجتماع بررسی شده است. تحولات ناشی از ورود فرهنگ غرب به کشورهای مسلمان و بالاخره وضعیت زن در ایران قبل و پس از انقلاب اسلامی به اختصار مورد توجه قرار گرفته است.